

HOEFBLAD

55° jaargang nr.2 Zomer 2018

Groentje

Foto Hanny Oerlemans

NATUURVERENIGING

KEN EN GENIET

1958 - 2018

Hoefblad

ALGEMEEN E-MAILADRES: <mailto:kenengeniet@home.nl>

VOORZITTER

Programmavoorbereiding
Krantenberichten

Christ Grootzwagers

Kamilletuin 6
5103 CB Dongen
tel. 0162-312116
voorzitter@kenengeniet.nl

SECRETARIS

Els Scheepers
Brabantpark 9
5101 ZA Dongen
tel. 06-48825523
secretaris@kenengeniet.nl

PENNINGMEESTER

Rabobank Dongen
IBAN:
NL44 RABO 0111984114
Ledenadministratie

John van Meggelen
Schoolsticht 47
5102 GD Dongen
tel.0162-517996
penningmeester@kenengeniet.nl

Programmavoorbereiding

Fia Grootzwagers
Schoolsticht 47
5102GD Dongen
tel.0162-517996
vlinder@kenengeniet.nl

BEZORGING HOEFBLAD

Opgave excursies

Marie-José van Gestel
Hubertusstraat 9
5106 NS Dongen-Vaart
tel. 06-10120230
mjvangestel.burmanje@home.nl

BESTUURSLID

Afgevaardigde

Anton Staps
Dongenseweg 7

HET IS GROEN EN HET ...

Nee, het vliegt niet om de kerktoeren. Maar wel in heidegebieden, zoals in Huis ter Heide en Kampina. Tevens in natuurlijke en halfnatuurlijke graslanden, moerassen, langs bosranden en struwelen, voornamelijk op voedselarme zandgronden.

Ik heb het hier over het [groentje](#), een kleine vlinder die tot de familie van kleine pages behoort. Het siert de voorkant van dit Hoefblad. Zoals u wel kunt raden, slaat de naam van deze vlinder op de groene kleur aan de onderzijde van de vleugels. Aan de bovenzijde is hij donkerbruin van kleur. In de vlucht geeft het afwisselend zichtbaar zijn van de

boven- en onderkant een flikkerend effect.

Het groentje zit altijd met gesloten vleugels te rusten en dan liefst op het blad van een boom of struik. Op groen dus, wat maakt dat de vlinder erg moeilijk te vinden is. De mannetjes zitten vaak met een

aantal bijeen in een vrijstaande kleine boom of struik, bij voorkeur op vuilboom (oftewel sporkehout). Daar zitten ze op de uitkijk en storten zich op elke soortgenoot die langs komt vliegen, in de hoop dat het een vrouwtje is waar mee gepaard kan worden.

De vlinder voedt zich met nectar uit bloemen en struiken, zoals vuilboom, vogelkers, meidoorn, braam, struik- en dopheide. Op 25 april zagen we in Huis ter Heide groentjes op de bloemen van reigersbek foerageren en toen vielen ze goed op, temeer daar ze van bloem naar bloem fladderden.

Het groentje vliegt in één generatie per jaar van eind april tot begin augustus. Na de paring zet het vrouwtje haar eitjes afzonderlijk af op de bloemen of jonge scheuten van de voedselplanten van de rupsen: o.a. brem, gaspeldoorn, braam, vuilboom, rolklaver, braam en heide. Na ongeveer een week komen de rupsen uit. Ze voeden zich eerst met

BREM

de
bloemknoppen
en onrijpe
vruchten, waarna
ze op de
blaadjes
overgaan. De
rupsen worden
tot 15 millimeter
lang, zijn vrij
breed en hebben
sterk ingesneden
segmenten. Ze
zijn groen van
kleur met op de
rug twee rijen
van
geelachtigwitte
vlekjes.
Over de flanken
loopt een
geelwitte
lengtestreep.
Na gemiddeld 25
dagen
verpoppen de
rupsen in de

strooisellaag aan de voet van de voedselplant. Deze poppen
overwinteren en
daarom duurt het popstadium heel lang, namelijk 250 tot 320 dagen.
De poppen kunnen een piepend geluidje produceren. In het voorjaar
komen de vlinders uit hun poppen te voorschijn.

Hanny Oerlemans

BELEEF DE LENTE

Thieu en Leo, bedankt voor het uitgebreide verslag van de Vogelwerkgroep en de Uilenwerkgroep. En nog mooier: de resultaten! Ik kan niet anders zeggen, dan dat jullie enorm succes hebben gehad met de werkgroepen. Ik weet nog, dat wij een broedsel hadden van de kerkuil in De Moer. Dat koppel zijn wij in de winter nog bij gaan voeren.

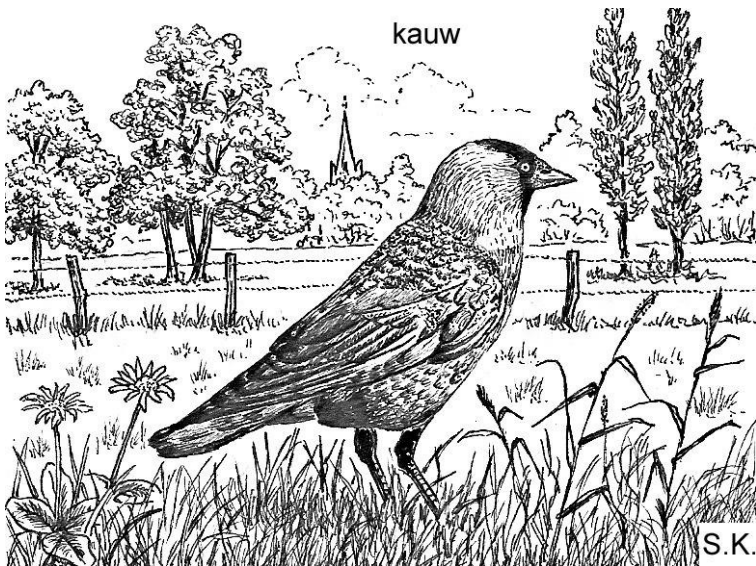
ransuil

We voerden ze eendagskuikens, met een warme kruik erbij. Want het vroom heel hard. Maar na drie dagen kwamen wij weer bij de kast en toen lagen er 15 dode spreuwen in, maar wel met de kop eraf! Die hadden dus geen eendagskuikens meer nodig. Gezonde vogels! Ja, dat is weer ongeveer 40 jaar geleden dat we een broedplaats hadden. En het is ook ongeveer 40 jaar geleden dat er in heel Nederland nog maar zo'n 50 broedparen waren. Maar jullie hadden vorig jaar bij elkaar 50 broedparen met 115 jonge vogels, ook voor jullie een topjaar! Die jonge ransuilen vond ik ook heel mooi, die hebben ook enkele

mindere jaren gekend. Maar jullie springen in enkele jaren van 2 naar 8 broedparen. Mooie vogel om hem te zien jagen op weilanden, prachtig!!!

En dan, ik wilde eerst een stukje schrijven over wat er zoal 40 tot 50 jaar geleden gebeurd is. Dat enkele Ken en Genieters geprobeerd hebben de bron te vinden van de Donge. Maar Toos komt iedere dag met haar tablet voor de dag met beelden van Beleef de Lente en die zijn nu al prachtig (21-3-2018 als ik dit schrijf). En met mooie tekst

erbij. Veel daarvan komt uit Dongen, van Peter en Elly. Ik dacht: “den bermsloot blijft er wel liggen!”. Dus hier kom ik volgende keer op terug. Ja, wie had dat ooit gedacht, dat we die beelden allemaal binnen konden krijgen. Ik denk aan de ijsvogel, die wij vorig jaar een eitje zagen leggen. En misschien dit jaar weer! Ook heel het leven van de kerkuil en de steenuil, bijzonder mooi. Ik weet nog, het zal 40 tot 50 jaar geleden zijn, dat ik bij het gezin Van der Made vertoefde. Die woonden toen voor het Karting Centrum in de Sint Josefstraat. Op een morgen werd mijn zoon wakker en die zei: “Pap, er heeft heel de nacht een dronken man onder mijn raam liggen snurken”. Ik wist, dat bij de buurman (Bakker Smits) een kerkuil huisde, een vrij broedgeval. Ik vertelde dat tegen Tiest en Hans, want ik had in de boeken gelezen, dat de kerkuil ook snurkgeluiden maakt. Maar dat zou Peter ook kunnen vertellen, want die slaapt al jaren in de buurt van de kerkuil. Tiest en Hans waren gaan kijken, waar de kerkuil zich ophield, en dat bleek een grote schoorsteen te zijn. Niet de gemakkelijkste plaats dus. Ze hadden een afspraak gemaakt met Bakker Smits, dat ze 's nachts

konden gaan kijken. Ze konden altijd binnen, want ook daar was toen het touwtje van Jan Terlouw. En Hans heeft daar mooie dia's van kunnen maken,

van parende kerkuilen. Dat was toen iets bijzonders, in de vogelwereld noemen ze dat copuleren. Bouwvakkers noemen dat weer anders.

Maar dit terzijde. Met de webcam komt het dit jaar helemaal goed: kerkuil – steenuil – ijsvogel – slechtvalk – enzovoorts. Allemaal kijken, mensen ! Veel plezier ermee!

Bertus Koreman

Noot van de redactie: Als medewerker van Beleef de Lente, kan ik u meedelen dat de kerkuil helaas verstek heeft laten gaan, door een kraakpartij van een koppel kauwen, ook erg bijzonder om te zien, we zien ze overal, maar wat weten we ervan, haast niets. Helaas is de ijsvogel ook niet terug gekeerd naar zijn nestplek, er worden dan ook weinig ijsvogels waargenomen, na afgelopen winter. U kunt naar Beleef de Lente kijken door te gaan naar www.beleefdelente.nl, heel veel plezier en komt u in het clubhuis Blauwe lutak tegen, dat ben ik Christ Grootzwagers, moderator van de kauw.

Zaterdagmorgen 17 maart trotseerden 12 vogelwerkgroepleden lichte sneeuwval en een koude striemende oostenwind tijdens hun excursie door de Oisterwijkse bossen.

Vanaf de parkeerplaats bij het bezoekerscentrum liepen we de gele route, de zogenaamde [Goorvennenroute](#).

Dat we niet veel vogels tijdens deze tocht zouden zien hadden we nu wel ingecalculeerd maar de vele mooie uitzichten vergoedden veel.

Aan het begin zagen we alleen nog maar een kauw en een houtduif,

vlogen er twee grote Canadese ganzen luid roepend over, maar na een kwartiertje, toen we even stilstonden, noteerden we toch koolmees, zwarte kraai, merel, grote

bonte specht, goudhaan, kuifmees en pimpelmees. Aangekomen bij eetcafé Venkraai stonden we voor twee gebouwen: het bruine houten gebouwtje rechts van het eetcafé is de oude boerderij Venkraai en daarnaast Boshuis Venkraai, dat in 1915 door Natuurmonumenten als boswachterswoning is gebouwd. Destijds mocht de boswachter snoepwaren, koffie en limonade verkopen als bijverdienste, alcohol was verboden! Later groeide dit uit tot de uitspanning zoals we die nu kennen. De naam is ontleend aan de zwarte stern, die vroeger in de vennen broedde. Links van het pad wat we volgden is een verbindingssloot waar vroeger vervuild water vol met meststoffen doorheen stroomde; tegenwoordig stroomt er schoon, opgepompt grondwater door. Hier zagen we de zanglijster, winterkoning en een roodborst. Intussen zijn we aangekomen bij het Voorste Goorven. Goor betekende vroeger moeras. Het was een plek waar turf werd gestoken. Een klus waar je behoorlijk vies van werd. Iedereen kon aan het einde van de dag zien dat je in het

"Goor" had gewerkt. Dus de verandering van de betekenis van dit woord is niet heel vreemd. Hier hadden we zicht op boomklever, wilde eend, kuifeend en aalscholver.

We waren aangekomen bij het achterste gedeelte van het Goorven. Dit ven is, in tegenstelling tot het Voorste Goorven, Witven en Van Esschenven, nooit schoongemaakt. Dat blijkt wel uit de aanwezigheid in de zomer van waterlelies. Prachtig om te zien, maar dit is wel een liefhebber van voedselrijk water dat hier van nature niet thuishoort. We liepen nu over wandelpaden met steenpuin afkomstig van het puin wat na de bombardementen van Rotterdam naar o.a. Oisterwijk is vervoerd. Deze stenen liggen 72 jaar later nog in Oisterwijk en vormen een wandelpad rondom het Goorven. Dit wandelpad is gemarkeerd met informatiezuilen, zodat de gebeurtenissen uit de 2e wereldoorlog bij huidige en toekomstige generaties in herinnering blijven. De meeste grove dennen rond de vennen, waar we nu te midden van liepen zijn vanaf de 19de eeuw aangeplant op voormalige heidevelden. Het hout diende als stuthout voor de mijnbouw

in Limburg. Want dennenhout kraakt voordat het breekt. Zo hadden de kompels, de mijnwerkers, nog de kans om tijdig uit de gang te vluchten! Natuurmonumenten dunt deze bossen uit om meer variatie en ruimte voor loofbomen te krijgen.

Intussen werd het tijd om ons traditioneel bakske te gaan drinken. Een bank hadden we niet op deze plaats dus deden we het maar staande. Na de koffie liepen we richting het Witven. Maar eerst keken we nog even op het achterste gedeelte van het van Esschenven. Op dit ven zagen we een koppel grote Canadese ganzen, wilde eenden en grauwe ganzen.

Het Witven stond ooit bekend om zijn witte, zandige bodem. Later waren het vooral witte waterlelies die het voedselrijk geworden ven kleur gaven. Na de schoonmaakactie in de jaren '90 is de blinkend witte zandbodem

grotendeels weer teruggekeerd. Het moerasherts-hooi, een bijzonder geelgekleurd plantje, groeit hier nu weer.

Toen we op weg gingen naar de "van Tienhovenbank" zagen we warempel een boomkruiper baltzend zingend, een zwarte mees en een overvliegende kokmeeuw. Aangekomen bij de van Tienhovenbank kun je prachtig, van uit dit punt,

over het Van Esschenven uitkijken. De plas dankt zijn naam aan de familie Van Essch, die vroeger tot de notabelen van Oisterwijk behoorden. De Van Tienhovenbank is vernoemd naar Pieter van Tienhoven, die van 1907 t/m 1952 bestuurslid was van Natuurmonumenten. Hij vervulde een hoofdrol bij de aankoop van de Oisterwijkse

Bossen en Vennen en andere natuurgebieden.

Omdat het hier en daar wat glibberig was en we niet wilden dat Ellie zou vallen, zo kort na haar heupoperatie, hebben we haar hier en daar even ondersteund. Intussen waren we aangekomen bij het Heiven. Als je goed keek, zag je dat het waterpeil van het Heiven hoger ligt dan dat van het Voorste Goorven! Dat komt doordat het Heiven een ondoordringbare bodemlaag heeft waar het regenwater niet in wegzakt. Het Goorven had ook zo'n laag, maar die raakte lek tijdens werkzaamheden in de jaren ' 50.

We naderden zo'n beetje het einde van de tocht want voor ons lag het bezoekerscentrum met restaurant "Groot Speijk". Voordat we nog even een afzakkertje in het restaurant pakten, zagen we op de valreep nog een grote lijster. Al met al een leuke tocht ondanks de kou met als resultaat een 22 vogelsoorten.

Na de warme koffie met gebak keerden we weer tevreden huiswaarts.

Leo Reijnierse, coördinator VWG Ken en Geniet.

DIGITALE TOEZENDING VAN HET HOEFBLAD

Ons ledental groeit gestaag, echter veel Hoefbladen moeten nu ook verstuurd worden, dat brengt kosten met zich mee, voor een enkel Hoefblad zijn dat tegenwoordig al 3 postzegels, dus € 2,34, dus een aanzienlijk bedrag en dat maal vier komt het op € 9,36. Als we daar de drukkosten bij optellen, ja dan moet er haast geld bij en dat kan niet de bedoeling zijn.

Vandaar dat we voor degenen die dat willen het Hoefblad in digitale vorm gaan toezenden..

Let op, als u gewoon de gedrukte vorm wilt behouden, dan is dit geen probleem, zeker niet als u in Dongen woont, daar wordt het blad door onze vrijwilligers bezorgd. Hebt u nog niet gereageerd op onze vraag, dan kunt u dit alsnog doen, stuur een berichtje naar onze penningmeester, John van Meggelen e-mail:

penningmeeter@kenengeniet.nl U hoeft alleen maar te reageren als u het Hoefblad digitaal wilt ontvangen, let wel dit Hoefblad is geheel in kleur en heeft allerlei links op het internet..

ALGEMENE VERORDENING GEGEVENSBESCHERMING.

Vanaf 25 mei 2018 geldt de Algemene verordening gegevensbescherming. Bij onze ledenadministratie zijn de door uw aangeleverde gegevens verwerkt, uw naam en adresgegevens en eventuele bankrekeningnummer, daarvan bent u allen op de hoogte, dus geldt voor onze vereniging geen verdere informatieplicht. Mochten er nog meer dingen aangaande deze wet voortkomen, dan informeren wij u daarover.

Zaterdag 7 april 2018 gingen 19 menen van de vogelwerkgroep van Ken en Geniet, op verzoek van enkele leden, op excursie naar De Groesplaat, een natuurgebiedje tussen Sleeuwijk en Woudrichem en vervolgens naar De Struikwaard, een gebiedje tussen Giessen en Andel. Beiden natuurgebieden in de uiterwaarden van de BovenMerwede. We vertrokken om 07.00 uur vanaf de parkeerplaats bij sporthal de Salamander in Dongen met wat, volgens de weervooruitzichten, een prachtige zonnige dag zou worden. Na een klein half uurtje rijden waren we op bestemming.

De Groesplaat is een natuurgebied in de uiterwaarden van de BovenMerwede. De grienden zijn door het stoppen van de griendcultuur ingestort en verruigen met soorten als smeerwortel en valeriaan. In 1999 is een meestromende nevengeul uitgegraven van 1500 meter lang en 40 meter breed. De geul is daarmee uitgegroeid tot een belangrijke paaiplaats voor vissen en foerageerplaats voor grote viseters zoals aalscholver en visarend. In de graslanden broeden Kievit

en gele kwikstaart, terwijl kneu, putter en rietgors in de ruigtes verblijven.

Meteen bij aankomst op het parkeerterrein zongen de tjiptjaf en de winterkoning uit volle borst, zagen we al een aantal fazanten en vanuit de kijkhut ter plaatse, kuifeenden, meerkoet, roodborstapuit en vlogen een paar grauwe ganzen over. Uitkijkend over de nevengeul zagen we

knobbelzwaan, aalscholver, scholekster, smient, wilde eend, blauwe reiger en zwarte kraai. Het gebied wordt begraasd door een aantal runderen en IJslandse pony's. Eenmaal in het gebied werden we dan ook massaal begroet.

We liepen langs het ooibos (op natuurlijke wijze ontstaan bos langs rivieren) aan de ene zijde en de rivier aan de andere zijde en onderweg

noteerden we de volgende vogelsoorten; boomkruiper, rietgors, grote Canadese gans, nijlgans, zilvermeeuw, ekster, holenduif, spreeuw, kleine mantelmeeuw, grote bonte specht, roodborsttapuit, roodborst, gaai, fuut, bergeend, koperwiek, kramsvogel, fazant, merel, boerenzwaluw, vink, grote zilverreiger, soepgans, pimpelmees, een roepende groene specht, koolmees, kokmeeuw, krakeend en een witte kwikstaart, dat alles over een lengte van 1 kilometer. Op het moment dat we weer de tocht wilden vervolgen zagen we een drietal lijsterachtige donkere vogels een struik in vliegen die we niet gelijk thuis konden brengen. De verrekijkers gericht en jawel, prachtig uitzicht op drie beflijsters die we mooi konden bekijken. Ook zagen we hier nog een rouwkwikstaart aan de oever van de rivier.

beflijster

rouwkwikstaart

Toen we richting het haventje liepen zagen we onderweg nog een jagende sperwer, een zingende fitis en een kneu. We liepen weer richting de nevengeul en zagen daar gelijk een aantal wintertalingen en iets verderop, smient, krakeend, grutto, tureluur en een witgatje. In het struikgewas hoorden we de Cetti's zanger. In de bomen verder op de dijk zagen we een ooievaar en in het struweel voor ons een aantal kneuen, groenling, veldleeuwerik, roodborsttapuit en zanglijster. Terwijl de voorste groep richting het parkeerterrein liep had de achterste groep nog een visdief in het zicht. Intussen is het kwart over tien (over een tochtje van ruim drie kilometer doen wij dus een kleine drie uur) en is het dus tijd voor een bakske koffie voordat we naar het volgende gebied gaan.

Een klein kwartiertje rijden richting Giessen/Andel ligt het natuurgebied de Struikwaard.

De Struikwaard is pas ontstaan in 1995, na ontgronding voor een nieuwe dijk. Hier zie je hoe snel riviernatuur zich kan ontwikkelen. Op de hogere delen schieten eiken en elzen uit de grond, op de lagere wilgen. De plassen hebben al een mooie rietkraag (met kleine karekiet) en onderaan de zomerdijk ligt een moeraszone. Een kunstmatige broedwand biedt

onderdak aan tientallen paartjes van de oeverzwaluw en een 'hobbel' in het 'lange afstandswandelpad' (law) blijkt een onbewoonde beverburcht te zijn.

Toen we net het gebied ingingen werden we vrolijk zingend welkom geheten door een zwartkop en een winterkoning. Het eerste gedeelte van deze wandeling liep langs de voet van de winterdijk van de afgedamde rivier de Maas en hier namen we de volgende soorten waar; koolmees, meerkoet holenduif, vink, knobbelzwaan, fuut, meerkoet, wilde eend, pimpelmees, fitis, tijtjaf, boomkruiper, nijlgans, buizerd, fazant, aalscholver, zilvermeeuw, grote bonte specht en roodborsttapuit.

Centraal in dit gebied liggen twee plassen waar we nu aan de kant van de zomerkade zijn aangekomen en een goed uitzicht hebben op de kunstmatige broedwand voor de oeverzwaluw. We werden er door Jan op geattendeerd dat hier regelmatig ijsvogels gezien werden bij de wand en jawel.....een blauwe flits en inderdaad een tweetal ijsvogels vlogen in en uit de broedwand. Ook zagen we nog een tweetal nestelende meerkoeten, vloog een ooievaar over en alsof we erom gevraagd hadden kregen we zicht op een tweetal patrijzen. Terug wandelend naar onze auto's namen we ook nog heggenmus en staartmees waar. We besloten ter afsluiting van deze mooie morgen om een koffiestop te maken bij Fort Altena waar we alles, onder het genot van koffie met wat lekkers, de revue lieten passeren. Totaal deze morgen hebben we 63 vogelsoorten waargenomen met een enthousiaste gezellige groep vogelliefhebbers.

Leo Reijnierse, coördinator VWG Ken en Geniet

VOGELPRAATJE

Vogelpraatje, ja voor het eerst in ons clubblad en als het aan mij ligt niet voor het laatst. Ik ben sinds kort lid van deze mooie vereniging. Ik ben Roland Commandeur (52) woonachtig in Dongen. Al sinds mijn jeugd ben ik liefhebber van vogels en in mijn jeugd ging ik vaak vogels in de weilanden spotten. De jaren daarna ben ik druk geweest met mijn gezinsleven en baan. Sinds 1 jaar ben ik weer aan het vogels spotten. Dit komt doordat mijn vriendin Jenny fotografie als hobby heeft en ik door haar ook meer ben gaan fotograferen. Ik wilde toen al snel vogels vastleggen op de gevoelige plaat. Inmiddels beleven we samen plezier door in de natuur mooie wandelingen te maken en met onze fotocamera in de aanslag veelal vogels vast te leggen. Maar ook gewoon achter in de tuin de grote variëteit aan vogels te ontdekken. Doordat bij beiden de kennis vaak ontbreekt over de gefotografeerde vogels, ga ik op zoek naar welke vogel het precies is en welke kenmerken erbij horen. Deze opgedane kennis, maar nog meer de beleving die wij hierbij hebben wil ik samen met jullie delen. En zodoende hierbij voor het eerst een praatje over vogels. Ieder kwartaal wil ik mijn leukste ervaringen/belevingen met één of meerdere vogels eruit lichten afhankelijk van hetgeen ik heb meegemaakt.

Deze keer neem ik jullie mee op een wandeling aan de rand van Don-

gen. Op een winterse zondag gingen we een wandeling maken over het ecologisch pad, wat van de Breedstraat tot aan 's Gravenmoer loopt. Heerlijk wandelen in de polder en zeker als er weinig wind staat. Ter

hoogte van de Breedstraat zien we deze [torenvalk](#). In eerste instantie hangt hij stil boven in de lucht, waardoor mijn vriendin meteen zegt; dat is een roofvogel. We zagen namelijk heel veel meeuwen in de lucht rond zweven, maar doordat deze vogel stil hing wisten we dat hem op de foto moesten zetten. Na inzoomen met onze camera zag ik pas dat het om de torenvalk ging. Een prachtige roofvogel die zijn prooien vanaf de grond oppikt en het liefst op veldmuizen jaagt. Maar door de afname van weilanden is zijn leefgebied behoorlijk verkleint en mag ik me gelukkig prijzen dat ik er een boven de weilanden van Dongen spot. We zien dan ook dat de torenvalk sinds 2017 op de rode lijst van Nederlandse broedvogels staat. Gelukkig zijn er campagnes als Red de Rijke Weide waardoor weer meer zogenaamde vogelakkers ontstaan.

Verder zaten we laatst aan de koffie op zaterdagochtend met uitkijk op de tuin. Zoals elke week is het een komen en gaan van kool- en pimpelmezen die op onze netjes met pinda's afkomen. Maar opeens zie ik een andere vogel, vlug de

camera in de aanslag, want het lijkt een vink vanuit de huiskamer te zien. En ja hoor, hij zit rustig tussen de wilde takken van de blauwe regen die rondom mijn pergola is gegroeid. Even later zie ik hem op de grond naar voedsel zoeken, want zo kenmerkend voor de vink is. De dag erna zien we hem ook weer rustig over de grond rond scharrelen, waarbij hij niet mensenschuw lijkt en steeds dichterbij richting onze tuindeuren trippelt. Ik ben dan ook zo gemeen geweest om de zaden op de stoep en gras voor mijn tuindeuren te strooien. Hierdoor kan ik wel extra genieten van deze bontgekleurde vogel en nog mooie foto's maken ook. Wat heerlijk om zo je zondag te beginnen.

DOE MEE MAAK HET HOEFBLAD NOG MOOIER

Natuurlijk is de redactie blij met mensen als Roland, er zijn weinig mensen die uit hun eigen een stukje schrijven, terwijl er veel van onze leden op uit trekken en best wel in staat zijn een verhaaltje voor ons prachtige Hoefblad te schrijven,. Het hoeft allemaal niet zo uitgebreid te zijn en om tekstfouten hoeft je je helemaal niet druk te maken, die halen we als redactie er wel uit. Schrijf gewoon eens een spontaan verhaaltje van hetgeen u beleefd heeft, als het maar met natuur te maken heeft, Roland heeft enkele voorstellen gedaan om u te motiveren. Daarmee gaan we aan de slag, een eerste idee was een soort van fotowedstrijd, u stuurt uw leukste natuurfoto naar de redactie via: hoefblad@kenengeniet.nl en elk Hoefblad zetten wij de leukste of mooiste op de achterzijde van het Hoefblad, geheel in kleur. Op de achterzijde een voorbeeld hoe dit eruit zou kunnen gaan zien. En nog een laatste idee van Roland om u aan het schrijven te zetten. Wie zich geroepen voelt, vul de vragen eens in, leuk om te delen en ook om elkaar nog beter te leren kennen, zelf zal ik als redactielid en voorzitter de aftrap doen, verderop in dit Hoefblad.

Vragenuurtje Zo trots als een pauw

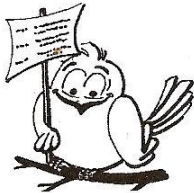
Wie:

Leeftijd:

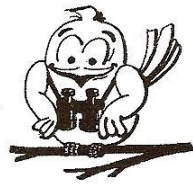
Woonplaats: Hobby's:

1. Wat maakt jou trots als een pauw?
2. Waar wordt jij blij/vrolijk van?

3. Wat eet je het liefst?
4. Waar heb je een hekel aan?
5. Wat betekent de natuur voor jou?
6. Hoe beleef jij de natuur het liefst?
7. Welke beleving vergeet je nooit meer?
8. Wat interesseert jou het meest in de natuur?
9. Waar heb jij de meeste kennis van op natuurgebied
10. Waar zou jij graag wat meer over weten?
11. Wat zou je graag zien bij Ken en Geniet?
12. Op welke manier draag jij wat bij aan de natuur?

PROGRAMMA

De parkeerplaats van sporthal de Salamander, Belgiëlaan 2 is het vertrekpunt voor alle tochten, u dient zelf naar deze plaats te komen.

Zondag 10 juni: Autotocht van een halve dag naar de Schootsenhoek bij Castelr, waar Jos van Dongen ons de weg wijst door deze prachtige omgeving. Op de grens tussen Nederland en België loopt het Merkske, een beek welke ontsnapt is aan kanalisatie en hier nog prachtig kronkelt door het landschap. Het is een natte omgeving, dus hoog schoeisel of laarzen zijn aanbevolen.

Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 5 juni 19.00 uur.

Zondag 24 juni: Autotocht naar den Brand bij Udenhout, een nat gebied, waar heel veel te zien is, verschillende zeldzame vlinders komen juist hier voor en wat dacht u van de boomkikker. Natuurlijk is er nog veel meer te zien, maar houdt wel rekening met de omstandigheden, de paden kunnen modderig zijn, immers men is bezig dit gebied te vernatten. De gidsen Fia Grootzwagers en Beppe Verhage zullen u er nog veel meer over weten te vertellen.

Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 19 juni 19.00 uur

Zaterdag 30 juni: OPEN TUINDAG Deze dag zal de Kandoeltuin te bezichtigen zijn, vanaf 10.00 uur tot 16.00 uur. Het natuurparadijs gelegen aan de Nieuwe Baan naar Breda nodigt u uit eens langs te komen. De vrijwilligers van de tuin hebben er alles aan gedaan het voor u zo aangenaam mogelijk te maken. De paden liggen strak gemaaid klaar om betreden te worden. U kunt natuurlijk ook ons nieuwe lokaal, Ons Nest, komen bekijken, het is hartstikke mooi geworden. Op diverse plekken staan we klaar om u meer over de tuin en de werkgroepen te vertellen. Ook Ambrosius zal aanwezig zijn en u graag te woord staan over het bijenleven.

Dus kom kijken en genieten, van de kleurenpracht en alles daaromheen. Laat u verrassen door alle natuurelementen in onze tuin. Parkeren kunt u aan de Doelstraat bij het parkeerterrein van Hondensport Biemans.

Zaterdag 7 juli: De fietsgroep gaat weet op stappen voor een mooie natuurtocht door de omgeving, ze nemen u mee naar de prachtigste plaatsen, plekken waarvan u het bestaan wellicht nog niet eens kende. De gidsen weten elke keer weer nieuwe dingen te ontdekken, onderweg wordt er ergens aangelegd voor een lunch. Wist u dat deze tocht Piet in 't Groentocht heet, omdat deze vroeger alle tochten organiseerde, Piet is dit jaar 60 jaar lid van onze vereniging, mee fietsen kan niet meer helaas, maar Ken en Geniet draagt hij altijd nog een warm hart toe.

Vertrek 9.30 uur, opgeven voor dinsdag 3 juli 19.00 uur.

Zondag 22 juli: Autotocht van een halve dag naar Gorp en Rovert, een erg mooi gebied ten zuiden van Goirle. Christ Grootzwagers neemt u mee langs een kabbelende beek de Leij, met aan de andere kant vele rhododendrons. We lopen naar de grens met België, daar bekijken we een kleine kapel en houden een korte pauze. Langs de andere kant van de beek lopen we terug, daar zien we diverse mooi begroeide vennen. We hopen wat vlinders te zien, libellen en vogels. Na afloop stoppen we even bij de Natuurpoort Roovertsche Leij. Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 17 juli 19.00 uur..

Zondag 5 augustus: Autotocht van een halve dag naar [Zwermlaken](#) bij Etten Leur, onder leiding van Jos van Dongen. Zwermlaken, u zult er misschien nooit van gehoord hebben, dat kan kloppen, want we zijn

er nog nooit geweest. Kelsdonk is een voormalige waterbergingsboezem van de Mark. Het bestaat uit laag grasland met zogenaamde frikken; smalle stroken bos met daar omheen veel water. Sinds 1300 is dit gebied wat perceelsstructuur betreft niet veranderd. Voor een wandeling heb je nog steeds laarzen (voorkeur) of goede wandelschoenen nodig in dit kwelwaterrijke gebied. De bruggetjes zijn in de zomer van 2016 aangelegd. Ze voeren de wandelaars dan door enkele dichtbegroeide frikken en zullen de belevingswaarde van het voormalige Laarzenpad evenaren en op onderdelen zelfs overstijgen. Het is een vogelrijk gebied, vele soorten komen hier voor. Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 31 juli 19.00 uur.

Zaterdag 11 augustus: Autotocht van een hele dag naar Zuid Limburg, een provincie welke altijd garant staat voor veel bloemen, dus ook veel vlinders. Limburg bestaat uit vele grondsoorten, vaak kalkrijk en dat zorgt voor een heel andere plantenwereld, met daarbij de passende insecten en vogels. Tussen de middag zal er ergens aangelegd worden zodat u wat kunt eten. Het precieze programma is bij het uitkomen van dit Hoefblad nog niet bekend, maar zal tegen die tijd in de krant verschijnen en middels de Nieuwsbrief kenbaar gemaakt worden..

Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 7 augustus 19.00 uur.

Zaterdag 18 augustus: BARBECUE Ja Ken en Geniet bestaat 60 jaar en dat mag gevierd worden, we doen dit telkens op een dusdanige wijze, dat iedereen daaraan deel kan nemen, zo ook met dit feestje. Het feestcomité gaat er weer voluit tegenaan, een grote feesttent wordt weer opgebouwd, tafels en stoelen de tuin in gesleept, drank naar binnen gesjouwd en er wordt gebakken en gebraden. Voor de voorzitter staat er een verrassing te wachten, maar wat? Vanaf 16.00 uur bent u welkom in de tuin en kunt u deze bewonderen, rond de klok van 20.00 uur sluiten we definitief af en wordt de tuin schoon opgeleverd. Voor meer info zie pag. van dit Hoefblad U dient zich aan te melden voor dinsdag 7 augustus 19.00 uur.

De kosten a € 15,00 dient u over te maken op:

Rabobank Dongen, IBAN:NL44 RABO 0111984114 onder vermelding van BBQ.

Zaterdag 1 september: Deze dag maken we weer een dagfietstocht, waarbij we hopelijk weer kunnen genieten van onze mooie Brabantse

natuur. De fietsgroep zoekt telkens de mooiste uitstapjes uit, bijna geheel over prima fietspaden, dus laat u niet weerhouden en fiets eens een keer mee. Voor onderweg neemt u deze keer uw eigen lunchpakket mee en wat te drinken.

Vertrek 9.30 uur, opgeven voor dinsdag 28 augustus 19.00 uur.

Zondag 16 september: Autotocht van een halve dag naar Huis ter Heide bij de Moer, een prachtig gebied, met vele vennen, bosweiden, bos enz. een mooi afwisselend gebied. Beppie Verhage is de gids van deze tocht en zal u veel wetenswaardigs weten te vertellen, wie weet komt u oog in oog met de machtige Schotse Hooglanders te staan, ziet u een ree of bijzondere vogels en vlinders.

Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 11 september 19.00 uur.

OPGEVEN VOOR DEZE EXCURSIES KUNT U BIJ:

Ad en Lenie Leeggangers, Roeloff van Dalemstaat 50,
tel. 0162-313858 En bij:

Marie-José van Gestel, Hubertusstraat 9, (mobiel) 06-10120230

Of via e-mail: mjvangestel.burmanje@home.nl

Wie zich via e-mail opgeeft bij Marie-José krijgt altijd een bevestiging toegestuurd. Indien dit niet het geval is, mogelijk door vakantie, dan graag alsnog bellen naar Ad en Lenie.

Leden en niet-leden, die zich eenmaal hebben opgegeven voor één van de tochten van Ken en Geniet, dienen de aan deze tocht verbonden kosten te voldoen. Dit geldt ook als men door omstandigheden niet met deze tocht mee kan gaan, tenzij een ander de plaats van hem/haar overneemt.

MEDEDELINGEN

Als nieuw lid heten we van harte welkom:

Kopij voor het volgende Hoefblad kunt u inleveren vóór **1 augustus** bij het redactieadres: Christ Grootzwagers, Kamilletuin 6, 5103CB te Dongen. Ook is het mogelijk uw kopij via e-mail te versturen, **graag als bijlage verzenden, word bestand, lettertype arial 11 en foto's als jpeg bestand.**

Het e-mail adres is: <mailto:hoefblad@kenengeniet.nl>

Redactie: Jos van Dongen, Sjef Kerkhofs, Hanny Oerlemans en Christ Grootzwagers

Zoals altijd zijn de tekeningen weer gemaakt door Sjef Kerkhofs.

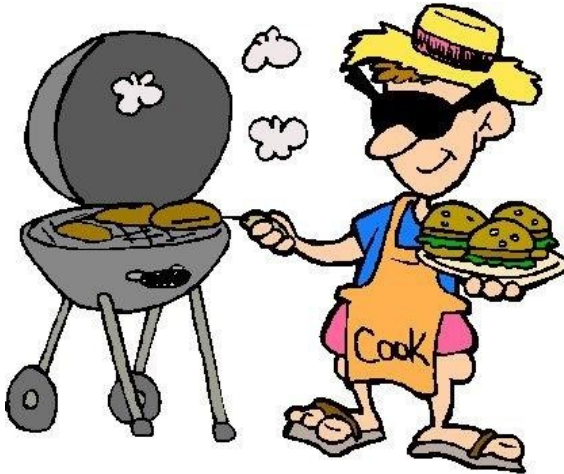
BARBECUE 18 AUGUSTUS 2018

Eindelijk is het dan zover, over de vorige BBQ is nog lang nagepraat en met de regelmaat van de klok hoor je er nog over vertellen. Ons jubileumjaar is weer een mooie aanleiding om dit evenement weer op de agenda te zetten.

Opnieuw een evenement waar eenieder aan deel kan nemen, dat is de opzet van de viering van ons 60-jarig jubileum, ook zij die niet meer deelnemen aan ons uitgebreide programma, de kans geven toch mee te vieren.

We gaan barbequeën in onze Kandoeltuin!

Een pracht locatie om zo'n heerlijk zomerfeest te organiseren! Met die heerlijke boomgaard waar ouderwets lekkere appels rijpen in de zomerzon, de vijver waar libellen rondzweven op zoek naar een geschikt plekje om eitjes af te zetten, de kikkers geven een welluidend kwaakconcert en de vogeltjes zingen uit volle borst het hoogste lied, zoemende bijen rondom de bijenstal en de geurige bloemenweide die vlinders aanlokt. Ons Nest, het nieuwe lokaal staat ook te pronken, voor hen die er nog niet geweest zijn nu een mooie gelegenheid. Om

16.00 uur wordt U verwacht, dan staat het ontvangstcomité klaar om U rond te leiden en om U al dat fraais wat de tuinwerkgroep in al die jaren heeft weten op te zetten te laten aanschouwen. Er zal ook de onthulling plaats vinden van het verenigingscadeau, geschonken aan Christ

Grootzwagers, omdat deze 40 jaar lid is en reeds 35 jaar in het bestuur zit, het is een prachtcadeau geworden en we hopen dat onze voorzitter er erg blij mee is.. Ondertussen gaan de **meester-bakkers** van het team aan de slag om de eerste hapjes te garen, het buffet met salades en sauzen wordt klaargezet en ook voor drankjes wordt gezorgd door onze tapgasten.

Tafels en stoelen staan voor U klaar, en mocht het weer niet mee zitten, dan staat er een grote tent.

Het organiserend team wil natuurlijk heel graag weten, op hoeveel gasten zij kunnen rekenen. Wilt U dit gezellige evenement niet missen, dan dient U zich op te geven **voor dinsdag 7 augustus 19.00 uur**.

De kosten bedragen € 15,- per persoon, bij opgave te voldoen. Voor consumpties moet U € 1,- afrekenen ter plekke.

Voor vegetariërs kunnen we een vegetarisch menu bestellen, dit wel graag al bij de opgave doorgeven. Opgeven kunt U bij:

Ad en Lenie Leeggangers, Roeloff van Dalemstraat 50, tel. 0162313858

Marie-José van Gestel, Hubertusstraat 9, mobiel 06-10120230 of via e-mail: mjvangestel.burmanje@home.nl

De kosten à € 15,- per persoon bij voorkeur overmaken naar de rekening van Ken en Geniet, Rabobank Dongen IBAN:NL44 RABO 0111984114 onder vermelding van bbq en uw naam.

Tot ziens op dit zomerfestijn!

P.S. Zij die mee willen helpen met opbouw en afbraak, neem even contact op met:

Peter Verschure 06-42647696 of met Christ Grootzwagers 0642154545

BBQ TEAM

MET DE VLINDERWERKGROEP NAAR

DE KAMPINA – SMALWATERROUTE

Op 27 april, Koningsdag, ging de vlinderwerkgroep op zoek naar het Oranjetipje. Het is zo langzamerhand traditie geworden dat we rond deze dag het oranjegezinde vlindertje gaan zoeken, ditmaal in de Kampina. We wandelden een deel van de [Smalwater wandelroute](#). Het weer was niet super, net aan qua temperatuur, maar gedurende de middag kwam het zonnetje er toch goed door. Bij de Roond begon onze wandeling, een gehuchtje dat ontstaan is ten tijde van de ontginning van heide voor landbouwgronden. We gaan een oude zandweg in, een eikenlaan, waar diverse kleinschalige percelen liggen, meest weidegronden omzoomd door houtwallen, waar paarden en koeien grazen. We horen hier al verschillende vogels zingen, waaronder vink, tiftjaf, fitis, koolmees en boomklever. De eerste vlinder dient zich ook aan: een klein geaderd witje. De lijsterbes staat prachtig te bloeien met zijn witte bloemschermen. Een afgekloven verzameling sparrenkegels getuigt van de aanwezigheid van een eekhoorn. Via het kerkpad belanden we op de heide, waar de hulst zijn kleine witte bloempjes ten toon spreid, maar ook draagt hij nog rode bessen.

Op de vuilboom ontdekken we een minuscule klein groen rupsje van de citroenvlinder, tijdens de voorbereiding van deze tocht zagen we hier het vrouwtje citroenvlinder eitjes afzetten. Van half april tot eind juni eet de rups zijn buik dik aan de blaadjes van de vuilboom. Overdag rust hij op de middennerf aan de onderzijde van het blad en valt dan nauwelijks op. 's Nachts eten ze kleine stukjes uit het midden van het blad, zodat een typisch vraatbeeld ontstaat. Na diverse vervellingen verpopt de rups. De eerste nieuwe vlinders verschijnen in juli. In het

najaar zoeken de vlinders een beschutte overwinteringsplaats. In het voorjaar komen ze weer tevoorschijn en dan vindt de paring plaats. Mannetjes patrouilleren over afstanden van soms wel enkele kilometers en achtervolgen alle witte vlinders om een paringsbereid vrouwtje op te sporen. Heeft hij er een gevonden, dan volgt de kenmerkende baltsvlucht, gevolgd door de paring.

We steken de Annadreef over en hebben aan onze linkerhand weilanden, waar de pinksterbloem bloeit. Hier speuren we naar het Oranjetipje, en zowaar, heel in de verte vliegt er eentje rond!. De pinksterbloem en ook look-zonder-look is de waardplant van het [Oranjetipje](#). Alleen het mannetje heeft oranje vleugelpunten, het vrouwtje lijkt op de andere witjes en is alleen herkenbaar aan de onderzijde, die is – net als bij het mannetje, groen gemarmerd. Hij vliegt van half april tot eind mei in één generatie. Het vrouwtje besteedt veel tijd aan het drinken van nectar, het mannetje patrouilleert langs de bosranden, houtwallen en ruige bermen, op zoek naar een vrouwtje. Na de paring legt het vrouwtje de eitjes op de meest geschikte bloemknoppen, en niet meer dan één per

plant, want dan heeft de rups voldoende voedsel, en de rupsen zijn kannibalistisch! Verpoppen gebeurt op een boom struik of stengel, waar de rups draden spint en zich stevig inspint, zodat hij kan overwinteren.

Aan onze rechterhand hebben we heide, waar de boompieper zich laat horen. Bij het verlaten van de heide genieten we van de zang van een zwartkop. Een pimpelmeesje poseert in een zomereik die nu staat te bloeien met zijn groene mannelijke bloeiwijze.

We steken de weg over en komen bij de Beerze, die ook wel Smalwater en Kleine Aa heet in het verdere verloop van van de

wandeling. Maar eerst even kijken bij de poel. Hier zit een Bont Zandoogje verscholen tussen de grasjes. Het is een bosvlinder, dus eigenlijk is hij een beetje verdwaald! Hij ziet er net zo uit als zijn biotoop: donker met lichte vlekjes. Hij vliegt in meerdere generaties per jaar. De groeisnelheid van de rupsen is afhankelijk van hoe voedzaam de grassoort is waar hij op foerageert en de temperatuur. Daardoor overlappen generaties elkaar en kunnen we bijna het hele vlinderseizoen bonte zandoogjes zien.

Langs de beek vervolgen we onze weg. We denken een wielewaal te horen, zou zomaar kunnen hier. Een vrouwtje platbuik poseert heel geduldig voor de fotografen, maar kom niet te dichtbij, want libellen hebben ontzettend goede ogen! De larven van de platbuik overwinteren 2 keer op de bodem van stilstaande en zwakstromende wateren.

Eind april tot eind juni sluipen ze uit. Het zonnetje zet nu echt door en er dient zich weer een andere vlindersoort aan: het landkaartje, de voorjaarsvorm. In de zomer volgen nog één of soms twee generaties, die heel anders van kleur zijn.

Aan weerszijde van de beek liggen landbouwgronden en vindt boomteelt plaats. Omdat Natuurmonumenten deze gronden niet kon aankopen, is de Beerze of Smalwater hier nog tamelijk recht en de oeverzone vrij smal. Toch treffen we hier al veel planten en dieren aan. Op het bouwland rennen twee hazen achter elkaar aan, een mooi schouwspel. In het water het meerkoetje, een vrouwtje wilde eend met een

hele toom jonkies en een blauwe reiger vliegt over en landt net buiten ons gezichtsveld. Ook zien we hier een zeldzame libel: de Beekrombout. De larve overwintert meestal drie keer, ingegraven in de bodem van traag stromende beken.

We wandelen langs een oude meander van de beek af, waar smeerwortel, fluitenkruid en hondsdrif de weiden opfleuren. Ook vliegen hier enkele dagpauwogen rond. Dan komen we bij een brug, met bank, die we gretig gebruiken om even uit te rusten en wat te drinken. Na de pauze steken we een weggetje over en vervolgen de wandeling langs de beek, die nu Kleine Aa heet. Op de vlakke grazen enkele paarden, die zorgen door hun begrazing voor variatie op de bodem, zodat steeds meer soorten planten en dieren hier een plekje vinden. Via een doorgang door het bos belanden we bij een vistrap met enkele treden, waar het water snel stroomt en vissen het hoogteverschil in de beek kunnen overwinnen. Vlak voordat we een grote poel bereiken, waar canadese ganzen, grauwe ganzen, scholeksters en kieviten te zien zijn, verlaten we de routen en nemen een zandpad dat ons slingerend langs bermen vol fluitenkruid terugbrengt naar de Roond.

Vragenuurtje Zo trots als een pauw

Wie: Christ Grootzwagers

Leeftijd: 62 jaar

Woonplaats: Dongen

Hobby's: Natuur in de breedste zin van het woord, wandelen en filmen.

Wat maakt jou trots als een pauw?

Het feit dat het zo geweldig gaat met onze natuurvereniging en dat al 60 jaar.

Waar wordt jij blij/vrolijk van?

Het vrolijke gefladder van vlinders, want dan weet je dat er de juiste planten voorkomen en er voedsel zal zijn voor de jonge vogels.

Wat eet je het liefst?

Grootmoeders stoofpotje

Waar heb je een hekel aan?

Mensen die commentaar leveren en zelf niets doen

Wat betekent de natuur voor jou?

Alles, zonder natuur geen leven, wij maken deel uit van de natuur

Hoe beleef jij de natuur het liefst?

In alle rust wandelend, samen met Hanny en hond Sunny

Welke beleving vergeet je nooit meer?

Er zijn er meerdere, maar het mooiste moment is de ontmoeting met een reekalf, waar we met drieën, zeker een half uur bijgestaan hebben.

Wat interesseert jou het meest in de natuur?

De samenhang tussen alle dingen, alles in de natuur is afhankelijk van deze samenhang, het één kan niet zonder het ander, als je dat weet ben je ver, maar er is nog heel erg veel te leren.

Waar heb jij de meeste kennis van op natuurgebied

Vlinders, ben er nu net iets langer dan 25 jaar mee bezig, maar ook op dit onderwerp is er nog veel te ontdekken

Waar zou jij graag wat meer over weten?

Insecten, dit blijft een ondergeschoven onderwerp, waar de mens nog maar heel weinig over weet en juist insecten zijn een basis, waarop veel leven gebaseerd is.

Wat zou je graag zien bij Ken en Geniet?

Een zekere verjonging, ben niet ontevreden met hen die nu lid zijn, maar met name jongeren zijn met heel andere zaken bezig, terwijl natuur juist zo onmisbaar, rustgevend en boeiend is. Jongeren zien het belang van natuur nog niet zo en dat moet veranderen.

Op welke manier draag jij wat bij aan de natuur?

Probeer mensen enthousiast te maken voor natuur, op een simpele manier, toegankelijk voor iedereen

Zaterdagmorgen om 07.00 uur vertrokken 22 Ken en Genieters naar Bergen op Zoom voor een excursie "Op stap met de vogelwerkgroep" naar het natuurgebied [Markiezaatmeer](#) / Kraaijenberg.

Natuurgebied het Markiezaatsmeer bij Bergen op Zoom behoort tot de vijf belangrijkste vogelgebieden in Nederland. Er broeden maar liefst

125 vogelsoorten, waaronder lepelaar, velduil, geoorde fuut en oeverwaluw. Voorheen was dit gebied een uitgestrekt en prachtig zout kweldergebied, een deel van de Oosterschelde. Door de aanleg van de deltawerken is dit zoute milieu langzaam maar zeker verdwenen. Inmiddels is het gebied helemaal zoet. Als dat geen ferm menselijk ingrijpen is! Fitis, tiftjaf, koekoek, oeverwaluw, veldleeuwerik, boompieper, groene specht, grasmus, sprinkhaanrietzanger, snor en tuinfluiter zijn zomaar een paar zangvogels die in het Markiezaatsmeer broeden.

Bij aankomst op het parkeerterrein bij het bezoekerscentrum, wat overigens alleen op woensdag- en zondagmiddag geopend is, namen we al een aantal vogels waar waaronder; fazant, zwartkop, koolmees, tiftjaf, vink en vloog een koekoek weg uit de

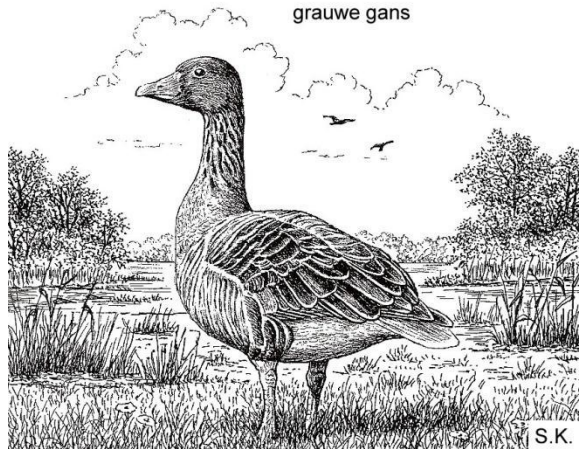
boom, waar we onder stonden.

Op het binnenterrein bij het bezoekerscentrum staat een hoge uitkijktoren, welke we eerst beklommen om een uitzicht te hebben over het gebied. Onderweg hier naar toe zagen we nog diverse houtsnijwerken. Vanuit de toren namen we ook nog bergeenden, winterkoning, Kievit en buizerd waar. We liepen eerst het gedeelte rond de grote plas aan de linkerkant, om later op de morgen de tocht naar de vogelkijkhut te maken. Op de plas zelf zat deze morgen niet veel, een paar grote

Canadese ganzen, grauwe gans, wilde eend en een blauwe reiger welke opvloog. Op onze wandeling rondom de plas zagen we ook veldleeuwerik, merel, grasmus, boerenwaluw, gierzwaluw, zwartkop, ekster, heggemus, roodborsttapuit, kauw en verder weg een

torenvalk op een struik die we via de telescoop goed konden bewonderen. Ook zag iemand nog een koekoek op de draad zitten maar de telescoop bracht uitkomst..... het was net echt maar toch een stuk grijs plastic. Wanneer je met de vogelwerkgroep op pad gaat dan is de gemiddelde snelheid niet meer dan 1 km per uur. Steeds staat de groep stil om over het gebied te turen en ditmaal zagen we een tapuit, groene specht en een witte kwikstaart. Het grasland hier wordt begraasd door IJslandse pony's, een mooi gezicht wanneer die met elkaar aan het stoeien zijn.

Met aan de ene kant uitzicht op het Markiezaatsmeer en aan andere kant de plas, zagen we nog vele leuke waarnemingen waaronder; fazant, zwarte zwaan op het meer, een nhaas (haas), brandganzen, kleine mantelmeeuw, scholekster, sprinkhaanzanger, sperwer, zwartkop, pimpelmees, graspieper, zwarte kraai, putter, weer de groene specht en boerenzwaluw. Het eerste rondje zat er bijna weer op dus gingen we weer richting het bezoekerscentrum, met een aantal banken, waar we onze koffiepauze konden houden.

Tijdens onze koffiepauze, het was intussen al weer 09.30 uur en een mooie tijd om even te rusten, zagen we ook nog een aantal gaaien, een boomkruiper, een roodborst, zwartkop, fitis maar ook een kleine

vuurvliender en een bont zandoogje. Na een klein half uurtje was het weer tijd om de tocht te vervolgen.

Op naar de verderop gelegen vogelkijkhut. Onderweg zagen we nog buizerd, zilvermeeuw, een jagende bruine kiekendief, roodborstapuit, rietgors, kneu en was het nou een boom- of een graspieper die hier met nestmateriaal rondvlog. De boeken geraadpleegd en inderdaad de vleugeltekening bood uitkomst, het waren boompiepers. Plots valt iemands oog op een vreemd vogelsilhouet verderop in het veld. De telescopen werden gericht en jawel hoor een pracht waarneming van

een vrouwtje grauwe klauwier. De grauwe klauwier is een broedvogel van ruige, halfopen gebieden met opslag van struweel of jong geboomte. De aanwezigheid van flink wat grote insecten als kevers, bijen en hommels is erg belangrijk, zij vormen de hoofdmoot van het menu. Verder worden hagedissen, kleine zoogdieren en jonge vogels gegeten. De naam 'klauwier' slaat op de gewoonte van de vogels om prooidieren op te hangen aan de doornen van bramen of andere stekelige struiken en die later op te eten. Hier hebben we even een poos van staan te genieten want de vogel bleef rustig zitten op zijn uitkijkje. Toch gingen we weer verder en hoorden we een koekoek volop roepen. Toen we de poort opende naar het pad van de kijkhut hoorden we een luid roepende vogel, de Cetti's zanger, weer zo'n vogel die het steeds beter gaat doen in Nederland. Kwamen ze eerst alleen maar voor in Zeeland en Zuid-Holland, nu via de Biesbosch en de Oude Maas wordt hij zelfs in Waspik al waargenomen. Verder op deze pad zagen of hoorden we aalscholver, koekoek, fitis, bergeend, waterhoen, merel, rietzanger, kuifeend, meerkoet en kleine karekiet. Intussen waren we aangekomen bij de kijkhut.

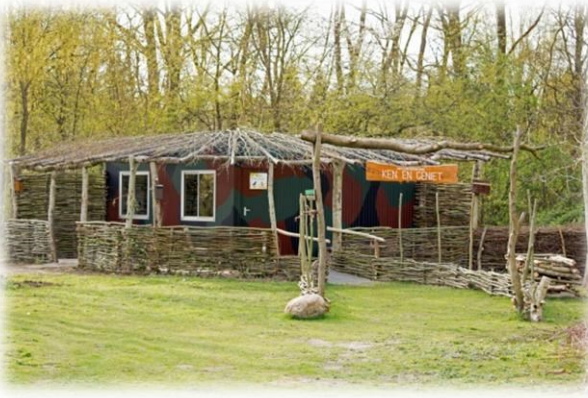

Vanuit de hut hadden we een goed uitzicht over het Markiezaatsmeer, op een eiland verderop zochten we naar de lepelaarskolonie, maar jammer genoeg hebben we die niet gezien. Wel voor de hut een 110 knobbelzwanen, grauwe ganzen, grote Canadese ganzen, fuut,

dodaars, brandgans, nijlgans, krakeend en grote zilverreiger. We hadden het weer gezien en liepen weer terug naar het begin met onderweg toch nog een aantal waarnemingen, een groentje, citroenvlinder, oranjetipje, klein koolwitje en een boomblauwtje (vlinders). We horen het ouwhoervogeltje (tuinfluiter), holenduif, staartmees, tureluur, grutto en spreeuw, waardoor we uitkomen op een 68 vogelsoorten en een 7-tal vlinders en hebben we de waterranonkel mooi in bloei zien staan. Het was weer een leerzame tocht, veel mensen hebben kennis en delen die graag zodat het voor eenieder interessant blijft. Aangekomen op het parkeerterrein, het is intussen 12.00 uur, spreken we af dat we onderweg bij de Wouwse Tol nog een afzakkertje pakken. Daar laten we deze morgen nog even de revue passeren en constateren we dat het een mooie tocht was bij prachtig weer.

30 juni OPENTUINDAG KEN EN GENIET EN AMBROSIOUS

De tuin zal vanaf 10.00 uur open gaan, dan kunt u weer genieten van hetgeen de tuinwerkgroep voor elkaar gebokst heeft, in het bijzonder

natuurlijk ons nieuwe lokaal, Ons Nest. Een ruimte die elke maandagochtend geopend is, voor de tuinlieden, maar ook voor u, Verder hopen we dat er van alles staat te bloeien, dat er veel vogels, vlinders en

andere insecten rond vliegen. Mis-

schien betrap u nog een konijn,, een wezel, of een muis, in de Kandoeltuin raak je niet uitegekeken. Ook bijenvereniging Amborsius heeft haar tent weer opstaan, zij zullen alle vragen op het gebied van de bij kunnen beantwoorden, dus genoeg te beleven. Als u met de auto komt, vragen wij u gebruik te maken van de parkeerplaats aan de Doelstraat. Rond 16.00 uur sluiten we de open dag af.

OVERLIJDENSBERICHT

Opnieuw hebben we als vereniging afscheid moeten nemen van één van onze leden, Lenie kennen we als een gezellige metgezel, die graag met iedereen contact had, ze wandelde graag mee met onze tochten en bezocht ook onze avonden. We wensen haar directe familie heel veel sterkte bij dit verlies, dat zo plotseling gekomen is.

*Waarom al dat vechten, waarom al die pijn
Je wilde niet weg, je wilde bij ons zijn
De strijd was oneerlijk de strijd was onterecht
Je wilde graag leven maar verloor het gevecht*

Dankbaar voor wat zij ons heeft gegeven laten wij u weten dat na een kortstondig ziekbed van ons is heengegaan onze lieve moeder en zus

Lenie Ijpelaar-van der Heijden

weduwe van

Tiny Ijpelaar

Zij overleed in de leeftijd van 76 jaar.

Mike en Miranda
Thijs en Kim

Kees en Clazien
Wilbert

18 mei 2018

Correspondentieadres: Haarlemstraat 49, 5224 XV 's-Hertogenbosch

U kunt afscheid nemen van Lenie in het uitvaartcentrum van coöperatie DELA, Groenstraat 14a te Dongen, op donderdag 24 mei van 18.30 tot 19.00 uur.

De afscheidsdienst wordt gehouden op vrijdag 25 mei om 12.00 uur in de aula van crematorium Yardenhuis van Brabant, Florijnstraat 60 te Oosterhout.

Samenkomst in de ontvangkamer van het crematorium, waar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

Na de dienst is er nog een informeel samenzijn in de koffiekamer van het crematorium.

LIDMAATSCHAP "KEN EN GENIET":

De CONTRIBUTIE bedraagt voor leden € 17, - per jaar. Bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar wordt € 1,50 per maand berekend.

Jeugdleden (14-16 jaar), huisgenoten en 65-plussers betalen € 15 - per jaar; bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar betalen zij € 1,50 per maand.

De minimum donatie voor begunstigers bedraagt € 15, - per jaar, wanneer zij het verenigingstijdschrift wensen te ontvangen.

CONTACTPERSONEN WERKGROEPEN:

Uilenwerkgroep: Thieu Verharen
uil@kenengeniet.nl Stevenshof 13, 's Gravenmoer
Tel. 0162-315480

Nestkasten verkoop: Ad Leeggangers
Roeloff van Dalemstraat 50,
Dongen
Tel. 0162-313858

Vogelwerkgroep: Leo Reijnierse
Nestkastencoördinator Kard.v.Rossumstraat 52, Dongen
vogel@kenengeniet.nl Tel. 0162-316475

Vlinderwerkgroep: Fia Grootzwagers
vlinder@kenengeniet.nl Schoolsticht 47
5102GD Dongen
tel.0162-517996

Natuurtuin Kandoel:

Peter Verschure
Groenstraat 11a, Dongen
Tel. 0162-313297

LENTEWINNAAR 2018

Deze keer een voorbeeld, maar misschien staat volgend Hoefblad wel uw foto op deze plek. Heeft u een leuke, mooie, grappige natuurfoto, stuur hem dan in voor 1 augustus naar hoefblad@kenengeniet.nl
Samen delen is leuk.

De Meijnweg Chris.Grootje

Watergentiaan Joop Snep

Gehakkelde aurelia Ria Zalk

Rust Piere Riedel

Oeps IJsvogel Lenie Tuinder